Sədyaöə 04 09 202

RAZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ

Azərbaycan Respublikasının
Təhsil Nazirliyinin
F-395 nömrəli 04.09 2020-ci il
tarixli qərarı ilə təsdiq edilmişdir.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI VƏTƏNDAŞLARIN MÜRACİƏTLƏRİ İLƏ İŞ VƏ KOMMUNİKASİYA ŞÖBƏSİ
ƏSLİ İLƏ DÜZDÜR

BAKALAVRİAT SƏVİYYƏSİNİN
İXTİSAS ÜZRƏ

TƏHSİL PROQRAMI

İxtisasın (proqramın) şifri və adı: 050302 Bədii yaradıcılıq və ekran dramaturgiyası

BAKI – 2020

BAKALAVRİAT SƏVİYYƏSİNİN 050302- BƏDİİ YARADICILIQ VƏ EKRAN DRAMATURGİYASI İXTİSASI ÜZRƏ TƏHSİL PROQRAMI

1. Ümumi müddəalar

1.1. Bakalavriat səviyyəsinin (əsas (baza) tibb təhsilinin) **050302 - Bədii yaradıcılıq və ekran dramaturgiyası ixtisası** üzrə Təhsil Proqramı (bundan sonra ixtisas üzrə Təhsil Proqramı) "Təhsil haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarlarına, eləcə də "Ali təhsilin bakalavriat (əsas (baza ali) tibb təhsili) səviyyəsi üzrə ixtisasların (proqramların) Təsnifatı"na uyğun hazırlanmışdır.

1.2. Təhsil Proqramının məqsədləri aşağıdakılardır:

- İxtisas üzrə məzunun kompetensiyalarını, ixtisasın çərçivəsini, fənlər üzrə təlim və öyrənmə metodlarını, qiymətləndirmə üsullarını, təlim nəticələrini, kadr hazırlığı aparmaq üçün infrastruktura və kadr potensialına olan tələbləri, tələbənin təcrübə keçmə, işə düzəlmə və təhsilini artırma imkanlarını müəyyənləşdirir;
- Tələbələri və işəgötürənləri məzunların əldə etdiyi bilik və bacarıqlar, eləcə də təlim nəticələri barədə məlumatlandırmaq;
- Təhsil Proqramı üzrə kadr hazırlığının bu proqrama uyğunluğunun qiymətləndirilməsi zamanı bu prosesə cəlb olunan ekspertləri məlumatlandırmaq.

1.3. Təhsil Proqramı tabeliyindən, mülkiyyət növündən və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən və **050302- Bədii yaradıcılıq və ekran dramaturgiyası ixtisası** üzrə bakalavr (əsas baza) hazırlığını həyata keçirən bütün ali təhsil müəssisələri üçün məcburidir.

1.4. Tələbənin 5 (beş) günlük iş rejimində həftəlik auditoriya və auditoriyadankənar ümumi yükünün həcmi 45 saatdır (xüsusi təyinatlı ali təhsil müəssisələri istisna olmaqla). Həftəlik auditoriya saatlarının həcmi ümumi həftəlik yükün 50%-dən çox olmamalıdır. İxtisasın xüsusiyyətindən asılı olaraq həftəlik yükün həcmi dəyişdirilə bilər.

2. Məzunun kompetensiyaları

2.1. Təhsil Proqramının sonunda məzun aşağıdakı ümumi kompetensiyalara yiyələnməlidir:

- İxtisası üzrə Azərbaycan dilində şifahi və yazılı kommunikasiya bacarıqlarına;
- İxtisası üzrə ən azı bir xarici dildə kommunikasiya bacarıqlarına;
- Azərbaycan dövlətçiliyinin tarixi, hüquqi, siyasi, mədəni, ideoloji əsasları və müasir dünyadakı yeri və roluna dair sistemli və hərtərəfli biliklərə, milli dövlətimizin perspektiv inkişafını proqnozlaşdırma qabiliyyətlərinə;
- Milli dövlətimizin qarşılaşdığı təhdidləri və çağırışları müəyyən etmə bacarıqlarına;
- İş yerində informasiya texnologiyalarından istifadə etmək qabiliyyətinə;
- Komandada iş, problemin həllinə ortaq yanaşmaya nail olmaq qabiliyyətinə;
- Yeni şəraitə uyğunlaşmaq, təşəbbüs irəli sürmək qabiliyyətinə və uğur qazanmaq iradəsinə;
- Məsələlərin həlli üçün əlavə məlumat resurslarını müəyyən etmək və seçə bilmək qabiliyyətinə;
- Peşəkar məqsədlər üçün müvafiq məlumatı təhlil etmək, ümumiləşdirmək və tətbiq etmək bacarıqlarına;

- Peşəkar fəaliyyətini planlaşdırmaq və təşkil etmək, gələcək təhsilini və mövcud bacarıqlarını təkmilləşdirmək, vaxtı idarə etmək və tapşırıqları vaxtında tamamlamaq qabiliyyətinə;
- Fəaliyyətində sosial və ekoloji məsuliyyətə, eləcə də vətəndaş şüuru və etik yanaşmaya, həmçinin keyfiyyətə üstünlük vermək bacarığına;
- Bilik və bacarıqlarını inkişaf etdirmək məqsədilə vəziyyəti və özünü yenidən qiymətləndirmək və özünütənqid bacarığına.

Qeyd: İxtisasın spesifikasından asılı olaraq ümumi kompetensiyalara əlavələr edilə bilər.

2.2. Burada ixtisasdan asılı olaraq məzunun peşə kompetensiyalarına qoyulan tələblər müəyyənləşdirilir.

- Reklam və sosial çarx ssenarisi ilə bağlı nəzəri biliklərə, kommersiya vasitəsi olan reklamın sənətkarlıq məsələləri, dramaturji modeli, üslubu, mövzu dairəsi və mətninin qurulması ilə bağlı nəzəri biliklərə yiyələnməlidir.
- Ssenari yazılışında Beynəlxalq reklam kodeksi, Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyində reklam haqqında qanunlara riayət etməlidir.
- Reklam və sosial sosial çarx ssenariilərinin xüsusiyyətlərinə görə tiplərini müəyyənləşməyi bacarmalıdır. Reklam və sosial çarxlar üçün devizlər yaratmaq bacarığı əldə etmək, reklam və sosial çarx ssenarilərində kompozisiya bitkinliyinə nail olmalıdır.
- Reklam və sosial çarx ssenariilərində kompozisiya və üslub ilə bağlı nəzəri bilikləri əldə etmək. İllustrativ, paralel hekayələr, assosiativ-emosional, kollaj üslublarında reklam və sosial çarx ssenariiləri yazmğı baçarmaq.Reklam mətnlərini redaktə, koreektə, etməyi bacarmalıdır.
- Elmi-kütləvi filmin özəl xüsusiyyətlərini, nəzəri əsaslarını, elmi-kütləvi və bədii filmlərin ssenarisini fərqləndirən xüsusiyyətləri bilməli, bu filmlərin ssenarisi üçün mövzu və ideya axtarışı aparmağı, filmin ssenari planının tərtib etməyi bacarmalıdır.
- Elmi-kütləvi filmlər üçün müsahibələr aparmaq, reportaj çəkilişləri etməyi baçarmalıdır. Elmi-kütləvi filmin ssenarisinin strukturunu və ssenarilər üçün kadrarxası mətni yazmağı baçarmalıdır.Elmi-kütləvi film hazırlanarkən qanunvericilikdə nəzərdə tutulan tələblərə riayət etməlidir.Elmi-kütləvi filmin kütləvilik xüsusiyyətini, elmi-kütləvi filmlərin mövzular üzrə qruplaşdırılmağı bacarmalıdır.
- Televerilişlərin hazırlanmasının əsas mərhələlərini- ideyanın layihə formasına salınması, tritmentin, ssenarinin yazılmasının, ideyanın tapılması və araşdırılması, düşüncənin yazıya köçürülməsi, büdcənin hesablanıb layihənin müştəriyə (TV-yə, sponsora, reklamverənə, layihəni almağa hazır olan hər hansı müştəriyə) təklif edilməsi nəzəri əsaslarını bilməlidir.

- Xəbər buraxılışlarının ssenari planının hazırlanmasını, telexəbərdə inam, balans və ədalətin qorunmasına əməl etməyi bacarmalıdır. Təsirli telexəbər hazırlamağın qızıl qaydalarını,stəndapdan (repotyor duruşu) yararlanmanın qaçılmaz şərtlərini bilməlidir. Ssenarinin tamamlanması üçün hansı görüntülərin efirə veriləcəyini dəqiqləşdirilməyi bacarmalıdır.

- Uşaq proqramlarının ssenarisi hazırlanarkən :uşaqların bilik və təcrübələrinin artırılması üçün televerilişin mövzusunun və təqdimat biçiminin daim yenilənməsi; uşaqların intellektual səviyyələrinin yüksəldilməsi və yaradıcılıq fantaziyalarının genişləndirilməsinin başlıca hədəf olması; yersiz qorxu və çəkingənlik, qisasçılıq kimi mənfi xüsusiyyətlərin aradan qaldırılması

və özünəinamın artırılması, uşaqların asanlıqla təsir altına düşə biləcəklərinin unudulmaması tələblərinə əməl olunmasını bilməlidir.

- Yarışma, musiqi və əyləncə verilişlərinin ssenari planının hazırlanması zaman iştirakçılarına veriləcək sualların ciddi və məzəli olaraq sıralanması, hər komandaya verilən sualların çətinlik dərəcəsinin eyni olması, hamının mütləq əməl edəcəyi qaydaları bilməlidir.

-Müzakirə, mübahisə tipli verilişlərin ssenari planının hazırlanmasında moderatorun (aparıcının), iştirakçıların ,ekspert və seyrçiləri bilik səviyyələrinin uyğun qruplaşdırmağı bacarmalıdır.

- Televiziyanın və televiziya serialının yaranma tarixini, radio tamaşaların televiziyaya transfer edilməsini, teleseriallların növləri bilməlidir. Sitkom (Gülünc vəziyyət) serialların əsas xüsusiyyətlərini, kateqoriyayalarının : gülüş doğuran hərəkət (ActCom); Ailə/Şəxsiyyət problemləri (DomCom); dramatik gülüş (Dramedy) nəzəri əsaslarını bilməlidir.
- - «Sabun opera»sı serialının strukturunun nəzəri əsasını: rekap (recapitulation), finalda kliffxenqer (cliffhanger) , bədii üsulları bilməli,senari yazarkən bədii üsullardan istifadə etməyi baçarmalıdır. "Bölüm" serialları"növünün bədii filmə bənzərliyini, mövzu baxımından serial bölümlərinin ortaq özəlliyini bilməlidir. "Bölüm" seriallarının ilk bölümündə hekayə (əhvalat) qəhrəmanlarının rolu və məqsədi, hekayədəki problemi necə həll edəcəklərinin aydın şəkildə təqdim olunmasını bacarmalıdır.
- Televiziya seriallarının strukturunun roman və pyesdə olduğu kimi, bəlli dramatik qanun, qaydalara əsasən qurulmasını bilməlidir və onlardan yerinə görə düzgün istifadə etməyi bacarmalıdır. Mövzu və ideya barədə nəzəriyyələri, arxetipin növlərini bilməli, mövzunun yaş qrupları üzrə sinifləndirilməsini,hədəf kütlənin müəyyənləşdirilməsini, real faktın kino dilinə uyğunlaşdırmağı bacarmalıdır
- Obrazların yaradılmasının nəzəri əsaslarını bilməli,mürəkkəb və çoxplanlı ədəbi qəhrəman obrazı yaratmağı baçarmalıdır.Dialoqların yazılmasını bilməli, personajın xarakterinin sözlə açılmasını bacarmalıdır. Qəhrəmanın davamlı dramatik vəziyyətə salınma üsullarını, xronometraj tələblərini bilməlidir.
- Epizodun planı qurmağı bacarmalıdır. Ssenarinin "indi və burada" prinsipi ilə yazılmasını, yer, zaman və hərəkət vəhdəti. vaxtın və məkanın "sıxılmış" şəkildə təqdim olunmasını,flaşbek" (keçmiş) və "future" (gələcək) hadisələrin retrospeksiya (keçmişdə baş verənlərin göstərilməsi) kimi verilməsini yalançı xronika (imitasiya) bilməlidir. Kadrarxası mətnin təqdimatını bacarmalıdır.
- Sənədli filmin nəzəri əsaslarını, çəkiliş metodları və gerçəkliyin təqdimatı üsullarının formalaşma metodlarını bilməlidir. Gerçəkliyin aşkarlanması-ekrana köçürülməsinini baçarmalıdır.
- Sənədli və bədii filmlərin ümumi, spesifik, fərqləndirən xüsusiyyətləri bilməlidir.Sənədli və bədii filmin ssenarisinin xüsusiyyətlərini fərqləndirməyi bacarmalı, Sənədli film ssenarisində :format, xronometraj, improvizə və hadisələrin yönləndirilməsinin üsullarını bilməlidir. Sənədli filmin ssenarisi üçün mövzu və ideya axtarışı üsullarını bilməlidir.
- Sənədli filmin ssenari planının və yazılmasının tərtib olunmasının dörd mərhələsini bilməlidir.Sənədli filmlər üçün müsahibələrin hazırlanmasını bilməlidir. Sənədli film hazırlanarkən əməl olunmalı etik normaları bilməli və senarilərində etik normaları gözləməlidir.
- Terrordan bəhs edən filmlərdə gerçəkliyin təqdimatı və qanunvericilikdə nəzərdə tutulan tələbləri bilməlidir. Sənədli filmin struktur qanunlarını,toplanan materialların maraqlı və emosional bir şəkildə tamaşaçıya çatdırılma yollarını. bilməli, təqdim olunacaq hekayə üçün

maraqlı süjetin tapılmağı, filmin ssenarisinin sadə planı-sinopsisini,. sinopsisdə yer alan məlumatlar: süjetin inkişafı, əsas "açar" epizodlar, baş qəhrəmanlar, baş qəhrəmanların düşdüyü dramatik vəziyyətlər, onların hərəkəti və bu hərəkətdən sonrakı vəziyyət, açılış və kulminasiya, süjetin əsas dönüş nöqtələri, əks fikirlər, konfliktin həlli yolları, ssenarinin dramatik quruluşunu və ermeyi bacarmalıdır.

- Sənədli film üçün kadrarxası mətnin hazırlanmasını bilməli, əsas informasiyanı mətnidə yox, görüntündə çatdırmasını, eyni zamanda mətndə görüntüdən bəlli olmayanların və ya heç cür görüntüyə gəlməyənlərin sözlə açıqlanmasını bacarmalıdır. Sənədli filmin "dili"ni bilməli, audiovizual nitqin özəlliklərini bilməli, audiovizual təhkiyə və uyğun dil vahidlərinin seçməyi, Azərbayacan film ustalarının hazırladıqları filmlərdə yuxarıda göstərilən qaydalara nə dərəcədə əməl olunmasını təhlil etməyi bacarmalıdır.
- Bədii filmin ssenarisinin ideya və mövzusunu secməyi, janrın müəyyən etməyi, fabula və süjeti, struktur və kompozisiyanı qurmağı, əsas fikir və ona müvafiq olaraq baş qəhrəmanı, konflikt və dramatik situasiyanı,ssenaridə inkişaf xəttinin sürətini və əhəmiyyətini artıran təkanverici hadisəni düzgün müəyyən etməyi, janra uyğun replika və dialoqları qurmağı bacarmalıdır.
- Ssenari ustalığının texnologiylarını bilməli və sifariş və sinopsisi hazırlanmağı başarmalıdır. Baş qəhrəmanın məqsədinin və xarakterini müəyyən edə bilməlidir.Bədii filmin ssenarisinin yazılış forması: hərəkət, təsvir, dialoq barədə biliklərə yiyələnməlidir.
- Səhnənin əsas yazı prinsipləri: təsvirin vizuallaşdırılması; yalnız ekranda görünə biləcəklərin təsviri yollarını bilməlidir. Ssenarinin konstruksiyasının yoxlanması və redaktəsini bacarmalıdır.Ədəbi arxetiplər və süjet arxetiplərindən yerinə görə istifadə edə bilməlidir.Ssenarinin yaradılmasında struktur və janr, struktur və settinq (təklif olunan vəziyyət), struktur və xarakter, struktur və mahiyyət, strukturun çoxnövlülüyü, təkanverici hadisə haqında nəzəri biliklərə yiyələnməyi və onlardan ssenari yazılışında istifadə etməyi bacarmalıdır.
- multikulturalizmin mahiyyəti, multikulturalizm sosial hadisə, siyasət modeli və həyat tərzi kimi başa düşməli, multikulturalizmin formalaşmasının əsas səbəbləri ilə bağlı biliklərə yiyələnməlidir
- dinin mahiyyətinə və onun meydana gəlməsinə dair elm dünyasında irəli sürülən nəzəriyyələrlə tanış olmalıdır.
- Sovet və post-sovet elmi məkanında, habelə beynəlxalq miqyasda əldə edilmiş nəzəri müddəalara tanış olmalıdır., insanların tarixi birlik formaları, etnik kimlik və milli müəyyənlik problemi, etnik dəyərlər və milli mentalitet, milli şüurun və milli ideyanın formalaşmasında etnik dəyərlərin rolu barədə məlumatlar edə etməlidir.
- Multikulturalizm siyasət modelinin mahiyyəti və əhəmiyyəti, onun assimilyasiya, izolyasiya və aparteid siyasət modelləri haqqında biliklər əldə etməli, multikulturalizmin ölkənin xarici siyasətinə təsiri, multikultural təhlükəsizlik barədə biliklər və media kimi bir sıra mühüm ictimai-siyasi əhəmiyyət kəsb edən aktual məsələlər barədə fikir yürütməyi bacarmalıdır;
- Multikulturalizmin Azərbaycan modelinin formalaşmasının obyektiv və subyektiv səbəbləri, xüsusiyyətləri, multikulturalizm siyasətinin həyata keçirilməsində Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığı barədə ətraflı biliklər qazanmalıdır;
- mülki müdafiənin əsasları, qüvvə və vasitələri, fövqəladə hallar və onların xarakteristikaları, fövqəladə hallarda əhalinin mühafizəsi, əhalinin mülki müdafiəsi haqqında bilgilərə malik olmalıdır;

- əhalinin mülki müdafiə ilə bağlı maarifləndirilməsi, fərdi və kollektiv mühafizə vasitələrindən istifadə etməyi, fövqəladə halların nəticələrinin aradan qaldırılmasının təşkilini və həyata keçirilməsini mənimsəməlidir.

3. Təhsil Proqramının strukturu.

Cədvəl 1

Fənlərin sayı	Fənnin adı	AKTS krediti
	Ümumi fənlər	
1	Azərbaycan tarixi Bu fənn çərçivəsində Azərbaycanın müasir dövlətçilik ənənələrinin yaranması, formalaşması və inkişafı, müasir Azərbaycan dövlətçiliyinin formalaşmasında siyasi, ideoloji, iqtisadi, mədəni amillərin rolu öyrənilir və təhlil edilir. Müasir dünyada Azərbaycan dövlətinin yeri və rolu sistemli şəkildə öyrənilməlidir.	5
2	Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya Bu fənn cərçivəsində tələbələrə Azərbaycan dilində təqdimat etmək, natiqlik, audiovizual və kinoşünaslıq terminlərindən yerinə görə istifadə edilməsi və işgüzar yazı mədəniyyəti bacarıqlarının aşılanmasına xüsusi diqqət yetirilməlidir.Ssenarilərdə nitiq etiketlərinə, obrazlara müvafiq nitq normalarından istifadə etmək öyrədilməlidir.	4
3	Xarici dildə işgüzar və akademik kommunikasiya Bu fənn çərçivəsində tələbələrə ixtisası üzrə xarici dillərdən birində özü,peşəsi ilə bağlı təqdimat etmək, işgüzar yazı, şifahi və yazılı nitq bacarıqların aşılanmasına xüsusi diqqət yetirilməlidir.	15
4	Seçmə fənlər (Seçmə fənlər ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilir. İxtisasın spesifikasından asılı olaraq seçmə fənlərə əlavələr edilə bilər.)	
4.1	Fəlsəfə Sosiologiya Hüququn əsasları Məntiq Etika və estetika	3
4.2	İnformasiya texnologiyaları (ixtisas üzrə) İnformasiyanın idarə edilməsi Sahibkarlığın əsasları və biznesə giriş	3
	İxtisas fənləri	
5.	**Klip ssenarisi**. Klip ssenarisi yazmaq üçün tələbə, klipin vizual sənət növü kimi tarixini, mahiyyətini, estetikasını, növlərini və janrlarını yaxşı bilməli,	4

	dramaturgiyanın qanunlarını dərindən mənimsəməlidir. Mahnıları müşayiət edən kliplər üçün ssenari yazmaq üçün ilk olaraq mahnının sözlərində danışılan əhvalatdan, mahnının janrından və stilindən istifadə etməyi bacarmalı və müasir dövrdə klipin ifaçının reklamı olmasını bilməlidir.	
6.	**Reklam və sosial çarx ssenarisi** Reklam və sosial çarx ssenarisi ilə bağlı nəzəri biliklərə yiyələnməlidir- kommersiya vasitəsi olan reklamın sənətkarlıq məsələləri, dramaturji modeli, üslubu, mövzu dairəsi və mətninin qurulması ilə bağlı nəzəri biliklərə yiyələnməlidir. Reklam və sosial çarx ssenarilərində kompozisiya bitkinliyinə nail olmalıdır. Reklam və sosial çarx ssenariilərində kompozisiya və üslub ilə bağlı nəzəri bilikləri əldə etməli. İllustirativ, paralel hekayələr, assosiativ-emosional, kollaj üslublarında reklam və sosial çarx ssenariiləri yazmağı, reklam mətnlərini redaktə, korrekte etməyi bacarmalıdır.	4
7.	**Elmi-kütləvi filmin ssenarisi.** Elmi-kütləvi filmin özəl xüsusiyyətlərini, nəzəri əsaslarını, elmi-kütləvi və bədii filmlərin ssenarisini fərqləndirən xüsusiyyətləri bilməli, bu filmlərin ssenarisi üçün mövzu və ideya axtarışı aparmağı, filmin ssenari planını tərtib etməyi bacarmalıdır. Elmi-kütləvi filmlər üçün müsahibələr aparmaq, reportaj çəkilişləri etməyi baçarmalıdır. Elmi-kütləvi filmin ssenarisinin strukturunu və ssenarilər üçün kadrarxası mətn yazmağı bacarmalıdır.	5
8.	**Sənədli film ssenarisi** . Sənədli filmin nəzəri əsaslarını, çəkiliş metodları və gerçəkliyin təqdimatı üsullarının formalaşma metodlarını bilməlidir. Gerçəkliyin aşkarlanması-ekrana köçürülməsinini baçarmalıdır. Sənədli və bədii filmlərin ümumi, spesifik, fərqləndirən xüsusiyyətlərini bilməlidir. Sənədli və bədii filmin ssenarisini xüsusiyyətlərini fərqləndirməyi bacarmalıdır. Sənədli film ssenarisində :format, xronometraj, improvizə və hadisələrin yönləndirilməsini üsullarını bilməlidir. Sənədli filmin ssenarisi üçün mövzu və ideya axtarışı üsullarını bilməlidir. Sənədli filmin ssenari planının və yazılmasının tərtib olunması dörd mərhələsini bilməlidir, bacarmalıdır.Sənədli filmin "dili"ni bilməli, audiovizual nitqin özəlliklərini bilməli, audiovizual təhkiyə və uyğun dil vahidlərinin seçməyi, Azərbayacan film ustalarının hazırladıqları filmlərdə yuxarıda göstərilən qaydalara nə dərəcədə əməl olunmasını təhlil etməyi baçarmalıdır.	5
9.	**Televiziya verlişinin ssenarisi** (informatik, maarifləndirici, əyləncəli) Televerilişlərin hazırlanmasının əsas mərhələlərini- ideyanın layihə formasına salınması, tritmentin, ssenarinin yazılmasının, ideyanın tapılması və araşdırılması, düşüncənin yazıya köçürülməsi, büdcənin hesablanıb layihənin müştəriyə (TV-yə, sponsora, reklamverənə, layihəni almağa hazır olan hər hansı müştəriyə) təklif edilməsi nəzəri əsaslarını bilməlidir. Xəbər buraxılışlarının ssenari planının hazırlanmasını,telexəbərdə inam, balans və ədalətin qorunmasına əməl etməyi bacarmalıdır. Müzakirə, mübahisə tipli verilişlərin ssenari planının hazırlanmasında moderatorun (aparıcının), iştirakçıların ,ekspert və seyrçiləri bilik səviyyələrinin uyğun qruplaşdırmağı baçarmalıdır	5
10.	**Bədii filmin ssenarisi.** Bədii filmin ssenarisinin ideya və mövzusunu	8

	secməyi, janrın müəyyən etməyi, fabula və süjeti, struktur və kompozisiyanı qurmağı, əsas fikir və ona müvafiq olaraq baş qəhrəmanı, konflikt və dramatik situasiyanı,ssenaridə inkişaf xəttinin sürətini və əhəmiyyətini artıran təkanverici hadisəni düzgün müəyyən etməyi, janra uyğun replika və dialoqları qurulmağı bacarmalıdır.Bədii filmin ssenarisinin yazılış forması: hərəkət, təsvir, dialoq barədə biliklərə yiyələnməlidir. Səhnənin əsas yazı prinsipləri: təsvirin vizuallaşdırılması; yalnız ekranda görünə biləcəklərin təsviri yollarını bilməlidir. Ssenarinin konstruksiyasının yoxlanması və redaktəsini bacarmalıdır.Ədəbi arxetiplər və süjet arxetiplərindən yerinə görə istifadə edə bilməlidir. Ssenarinin yaradılmasında struktur və janr, struktur və settinq (təklif olunan vəziyyət), struktur və xarakter, struktur və mahiyyət, strukturun çoxnövlülüyü, təkanverici hadisə haqqında nəzəri biliklərə yiyələnməyi və onlardan ssenari yazılışında istifadə etməyi bacarmalıdır	
11	**Televiziya serialının ssenarisi**. Televiziya serialının yaranma tarixini, radio tamaşaların televiziyaya transfer edilməsini, teleseriallların növləri bilməlidir. Mövzu və ideya barədə nəzəriyyələri, arxetipin növlərini bilməli, mövzunun yaş qrupları üzrə siniflǝndirilməsini,hədəf kütlənin müəyyənləşdirilməsini, real faktın kino dilinə uyğunlaşdırmağı baçarmalıdır. Obrazların yaradılmasının nəzəri əsaslarını bilməli,mürəkkəb və çoxplanlı ədəbi qəhrəman obrazı yaratmağı baçarmalıdır.Dialoqların yazılmasını bilməli, personajın xarakterinin sözlə açılmasını bacarmalıdır.Qəhrəmanın davamlı dramatik vəziyyətə salınma üsullarını, xronometraj tələblərini bilməlidir. .Kadrarxası mətnin təqdimatını baçarmalıdır.	5
12	**Animasiya filminin ssenarisi**. Animasiya filminin ssenarisini yazamq üçün tələbə adi bədii filmlə animasiya filminin prinsipial fərqini yaxşı bilməli, dramaturji materialın əhatə etdiyi hadisələri, əhvalatı məhz hərəkət edən şəkillər vasitəsi ilə nağıl etməyi bacarmalıdır. Animasiya dilinin ədəbiyyat dili olmadığını dərk etməlidir. Animasiyada ümumi planlardan istifadə etməyi mənimsəməli, hərəkətin şişirdilmiş (hiperbola) formalarına geniş yer verməlidir	5
13	**Azərbaycan mədəniyyət tarixi** Bu fənn çərcivəsində Azərbaycan xalqının etnos kimi formalaşdığı dövrdən başlayaraq hər dövrün mədəniyyətinin xronoloji inkişaf xüsusiyyətləri tarixi və sosial-iqtisadi inkişaf prizmasından təhlil edilməli, maddi və mənəvi mədəniyyət formalaşmasının qanunauyğunluqları və təzahürləri (dil, din, əlifba, xalq sənəti, incəsənət sahələri, elm, təhsil, mətbuat və s.) barədə sistemli bilgilər verilməlidir. Tələbələr müasir Azərbaycan mədəniyyətinin inkişafı və dünya mədəniyyətində tutduğu yer barədə ətraflı məlumatlar əldə etməlidir.	9
11.	**Məişət və geyim tarixi**. Bu fənn çərçivəsində tələbə maddi mədəniyyətin (interyer, geyim) bədii tərtibatının tarixi inkişafının əsas məqamları ilə bağlı nəzəri bilikləri mənimsəməlidir. Tələbələr müxtəlif üslublar, geyimin və məişətin bədii tərtibatının yaranması, mənbəyi, inkişaf mərhələlərini seçib ayırmaq bacarığına nail olmalıdır. Dünya xalqlarının qədim dövrlərdən başlayaraq müasir dövrə kimi geyimlərin formatəşkiledici qanunları və tektonik bilməlidirlər.	5

14	**Multikulturalizmə giriş.**Bu fənn multikulturalizm haqqında ümumi anlayışları, onun inkişaf mərhələlərini, bu sahədə əsas nəzəriyyələrin xüsusiyyətlərini, cəmiyyətdə mövcud olan etnik, irqi, dini və mədəni müxtəlifliklərin qorunması istiqamətində dövlətin apardığı siyasəti öyrədir. Azərbaycan Respublikasının multukulturalizm siyasətinin, sosial-mədəni proseslərin mahiyyətini, onun xüsusiyyətlərini və bu siyasətin ölkədə uğurla həyata keçirilməsinin səbəblərini təhlil edir.	3
15	**Mülki müdafiə.** Bu fənn çərçivəsində fövqəladə hadisələrin qarşısının alınması, onların nəticələrinin aradan qaldırılması, kütləvi qırğın silahları, nüvə silahı, nüvə silahının tətbiqi və nəticələri, nüvə silahının zədələyici amilləri, radioaktiv çirklənmə, bioloji silahlardan qorunma üsulları barədə bilgilər verilir. Karantin tədbirləri, dinc və müharibə dövründə əhalinin mühafizəsinin xüsusiyyətləri fərdi mühafizə vasitələri, qəza və təbii fəlakətlər zamanı xilasetmə işlərinin təşkili və yerinə yetirilməsi qaydaları, kimyəvi silahlar tətbiq edilərkən davranış və fəaliyyət qaydaları, müxtəlif zədələnmə ocaqlarında və təbii fəlakət rayonlarında ilk tibbi yardım göstərilməsində sanitar drujinalarının təşkil olunması haqqında ən zəruri məlumatlar öyrədilir.	3
Təcrübə və Yekun Dövlət Attestasiya işi		
...	Təcrübə. Təcürbə kino və telestudiyalarda, Azərbaycan yazıçılar birliyində, qəzet və jurnal redaksiyalarında , kino və teatr arxivlərində keçirilir.	21
	Yekun Dövlət Attestasiya işi. Yekun Dövlət Attestasiya işi kimi hər bir tələbə öz seçiminə əsasən janrların birində ssenari müdafiə edir.	9
CƏMİ		**240**

4. Tədris və öyrənmə

4.1. Tədris və öyrənmə mühiti elə təşkil olunmalıdır ki, tələbələr təhsil proqramında nəzərdə tutulan təlim nəticələrini əldə edə bilsinlər.

4.2. Tədris və öyrənmə metodları müvafiq sənədlərdə (məsələn, müəllimin sillabusunda və s.) təsvir edilməli və ictimaiyyətə (məsələn, universitetin veb səhifəsində, proqramın broşurlarında və s.) açıq olmalıdır.

4.3. Tədris və öyrənmə metodları innovativ təhsil təcrübələri nəzərə alınaraq davamlı şəkildə nəzərdən keçirilməli və təkmilləşdirilməlidir. Tədris və öyrənmə metodlarının müntəzəm şəkildə təkmilləşdirilməsi universitetin keyfiyyət təminatı sisteminin bir hissəsi olmalıdır.

4.4. Təlim prosesində fərqli tədris metodlarından istifadə edilməlidir. Bu metodlar tələbəyönümlü yanaşmanı və tələbələrin təlim prosesindəki fəal rol oynamasını təşviq etməlidir. İstifadə edilə biləcək tədris və öyrənmə metodlarına aşağıdakıları nümunə olaraq göstərmək olar:

- mühazirə, seminarlar, praktiki tapşırıqlar;
- təqdimatlar və müzakirələr, debatlar;
- müstəqil iş/araşdırma (məsələn, praktiki nümunələrlə iş);
- layihələr;
- problemlərə əsaslanan tədris;
- hesabatlar;
- qrup qiymətləndirməsi;

- ekspert metodu;
- video və audio konfrans texnologiyaları;
- video və audio mühazirələr;
- distant təhsil;
- simulyasiyalar;
- və s.

Qeyd: sadalanan metodlar ixtisasın spesifikasından asılı olaraq seçilə və (və ya) dəyişdirilə bilər

4.5. Təhsildə nəzəriyyə və praktiki təlim arasında tarazlıq gözlənilməlidir. Əsas diqqət əmək bazarının dəyişən ehtiyaclarına uyğun olaraq praktiki bacarıqların gücləndirilməsinə yetirilməlidir.

4.6. Təhsil proqramı tələbələrin müstəqilliyini dəstəkləməli və ömürboyu təlim konsepsiyasını inkişaf etdirməlidir. Təhsil prosesinin sonunda tələbə hər hansı istiqamətdə müstəqil işləyə bilməli və təhsilini ömürboyu davam etdirməyi bacarmalıdır.

5. Qiymətləndirmə

5.1. Qiymətləndirmə elə təşkil olunmalıdır ki, tələbələrin gözlənilən təlim nəticələrini əldə etmələri səmərəli şəkildə ölçülə bilinsin. Bu, əldə olunan irəliləyişi monitorinq etməyə, təhsil proqramlarının nəticələrinə hansı dərəcədə nail olunduğunu qiymətləndirməyə, eləcə də tələbələrlə fikir mübadiləsinə şərait yaratmağa və təhsil proqramlarının təkmilləşdirilməsi üçün ilkin şərtlərin formalaşdırılmasına yardım etməlidir.

5.2. Qiymətləndirmə üsulları müvafiq sənədlərdə (məsələn, fənn proqramında, sillabusda və s.) təsvir edilməli və hamı üçün açıq olmalıdır (məsələn, universitetin veb səhifəsində, proqramın broşurlarında və s.).

5.3. Qiymətləndirmə üsulları innovativ tədris təcrübələri nəzərə alınaraq davamlı şəkildə nəzərdən keçirilməli və təkmilləşdirilməlidir. Qiymətləndirmə üsullarının müntəzəm şəkildə yenilənməsi ali təhsil müəssisəsinin keyfiyyət təminatı sisteminin bir hissəsi olmalıdır.

5.4. Tədris prosesində fərqli qiymətləndirmə üsullarından istifadə edilməlidir. Bu üsullar tələbəyönümlü yanaşmanı və tələbələrin təlim prosesindəki fəal rol oynamasını təşviq etməlidir. İstifadə edilə biləcək qiymətləndirmə üsullarına nümunələr:

- yazılı tapşırıqlar;
- bilik və bacarıqlara dair testlər, kompüter əsaslı testlər;
- şifahi və yzılı təqdimatlar;
- sorğular;
- açıq müzakirələr;
- təcrübə hesabatları,
- müşahidələrə əsasən bacarıqların qiymətləndirilməsi;
- yaradıcılıq işlərinə dair hesabatlar;
- portfolionun qiymətləndirilməsi;
- frontal sorğu;
- qrup şəklində və özünü qiymətləndirmə;
- və s.

Qeyd: sadalanan üsullar fənnin spesifikasından asılı olaraq seçilə və (və ya) dəyişdirilə bilər.

5.5. Təlim nailiyyətlərinin qiymətləndirilməsində istifadə olunan üsullar aydın müəyyənləşdirilmiş meyarlara əsaslanmalıdır və təhsil müddətində tələbənin əldə etdiyi bilik, bacarıq və qabiliyyət səviyyəsini düzgün və etibarlı şəkildə müəyyən etməyə imkan verməlidir. Təlim nəticələrinin qiymətləndirilməsi zamanı müəllimlər şəffaflıq, qərəzsizlik, qarşılıqlı hörmət və humanistlik prinsiplərini rəhbər tutmalıdırlar.

5.6. Tələbələrə müəllimlərlə/qiymətləndiricilərlə təhsillərinin bütün aspektlərini, o cümlədən qiymətləndirmə prosesini müzakirə etmək imkanı verilməlidir. Ali təhsil müəssisəsi qiymətləndirmə prosesi, yaxud qiymətlə bağlı apelyasiya prosedurlarını müəyyən etməlidir.

5.7. Akademik etika təhsil prosesində önəmli yer tutur. Tələbələrə akademik dürüstlüyə riayət etməlidir., plagiarizm problemini anlamaq öyrədilir. Onlar intellektual əməyin əqli mülkiyyət hüquqları barəsində məlumatlandırılmalıdırlar.

6. Proqramın təlim nəticələri

6.1. Təhsil proqramının təlim nəticələri, eləcə də hər bir fənnin təlim nəticələrinin müəyyənləşdirilməsi və hər bir fənnin sillabusunun hazırlanması ali təhsil müəssisəsinin/akademik heyətin səlahiyyətindədir.

6.2. Təlim nəticələri hər bir ali təhsil müəssisəsi tərəfindən Əlavə 1-dəki formaya uyğun olaraq müəyyənləşdirilir. Təlim nəticələri matrisində (Əlavə 2) fənlərlə təlim nəticələri arasındakı əlaqə əks olunmalıdır.

6.3. Təhsil Proqramının cəmiyyətin və əmək bazarının dəyişən ehtiyaclarına cavab verən nəzəri və praktiki məzmunu təmin etməsi məqsədilə fənlərin sillabusları müntəzəm şəkildə yenilənməlidir.

7. İnfrastruktur və kadr potensialı

7.1. Təhsil Proqramının tədris, öyrənmə və qiymətləndirmə prosesi ali təhsil müəssisəsinin aşağıdakı infrastruktura malik olmasını zəruri edir:

050302- Bədii yaradıcılıq və ekran dramaturgiyası ixtisası üzrə bakalavr hazırlığı aparan ali məktəbin bütün fənlər üzrə sanitar- gigiyenik normalara cavab verən auditoriya fondu, tədris materialları və tədris vəsaitləri olan kitabxana və oxu zalı, videoteka və filmotekası, kompüter otağı, printer və skaner avadanlığı, internetə çıxışı olmalıdır.

7.2. Ali təhsil müəssisələrinin 050302 - Bədii yaradıcılıq və ekran dramaturgiyası ixtisası üzrə tədrisi həyata keçirən professor-müəllim heyəti, bir qayda olaraq, elmi dərəcəyə, elmi və ya fəxri ada, incəsənətin müvafiq sahələri,dövlət və ya özəl tetatr, kino ,televiziya studiyalarında və şirkətlərdə ixtisas üzrə təcrübəyə malik olmalıdır. İxtisasla bağlı digər dövlət, və yaxud, özəl müəssisələrdə, təşkilatlarda çalışan yüksək ixtisaslı mütəxəsislər də tədrisə cəlb oluna bilərlər.

8. Təcrübə

8.1. Təcrübə tələbənin nəzəri biliklərinin praktikada tətbiqi, eləcə də peşə bacarıqlarının gücləndirilməsi baxımından önəmlidir.
Təcürbə kino və telestudiyalarda, Azərbaycan yazıçılar birliyində, qəzet vəjurnal redaksiyalarında , kino və teatr arxivlərində, yaxın və uzaq xaricdə bu ixtisas üzrə kadr hazırlıqöı aparan ali məktəblərdə keçirlə bilər.

8.2. Təcrübədən öncə ali təhsil müəssisəsi və təcrübə təşkil olunacaq şirkət/müəssisə müqavilə imzalanmalıdır. Eyni zamanda, tələbənin fərdi müraciəti əsasında onun ixtisasına uyğun xaricdə təcrübə keçməsinə icazə verilir. Müqavilədə şərtlər, tələbələrin hüquq və öhdəlikləri və digər zəruri təfərrüatlar əks olunur.

9. Buraxılış işi

9.1. Təhsil Proqramı buraxılış işi - ssenarinin müdafiəsi ilə tamamlanır.

9.2. Təhsil müddətinin sonunda müdafiəyə əvvəlcədən müəyyən edilmiş janr və mövzuda ssenari təqdim edilir. Ssenari əsərə müvafiq meyarlara əsasən qiymətləndirilir.

10. Məşğulluq və ömürboyu təhsil

10.1. **050302 Bədii yaradıcılıq və ekran dramaturgiyası ixtisası** üzrə bakalavr pilləsini bitirən məzunlar kino və telestudiyalarda ssenarist,ədəbi işçi, layihə rəhbəri, Azərbaycan yazıçılar birliyində, qəzet və jurnal redaksiyalarında müxbir, kino və teatr arxivlərində tədqiqatçı, Azərbaycan Yazıçılar Birliyində ədəbi işçi, humanitar kolleclərdə müəllim işləyə bilər.

10.2. Ali təhsil müəssisəsi Təhsil Proqramının məzunlarının məşğulluğuna dair müntəzəm sorğular keçirməli, eləcə də vakant iş yerlərinə dair məlumatları öz veb səhifəsində yerləşdirməlidir.

10.3. Burada bu Bakalavr proqramının məzunlarının təhsillərini hansı sahələr üzrə Magistr proqramlarında davam etdirə bilmələri barədə yazılmalıdır.

050302 Bədii yaradıcılıq və ekran dramaturgiyası ixtisası üzrə bakalavr proqramının məzunları təhsillərini Bədii yaradıcılıq və ekran dramaturgiyası (Ssenarist) ,Kinoşünaslıq (Kino tarixi və nəzəriyyəsi,Kino tənqidi) Sənətşünaslıq (Mədəniyyət tarixi və nəzəriyyəsi) üzrə Magistr proqramlarında davam etdirə bilərlər

10.4. Təhsil müddətində əldə olunan bilik, bacarıq və yanaşmalar məzunların müstəqil şəkildə ömürboyu təhsil almaları üçün ilkin şərtlərdəndir.

Razılaşdırılmışdır:

Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyinin Aparat rəhbərinin müavini, Elm, ali və orta ixtisas təhsil şöbəsinin müdiri	Mədəniyyət və incəsənət ixtisasları qrupu üzrə Dövlət Təhsil Proqramlarını hazırlayan işçi qrupun sədri
____________Yaqub Piriyev	____________Ceyran Mahmudova
"26" 08 2020-ci il	"25" 08 2020-ci il

Əlavə 1

Təhsil Proqramının təlim nəticələri (PTN)
PTN 1 **Ssenari ustalığının** məqsədi və vəzifələrini, nəzəri əsaslarını bilməli,müxtəlif janrlı ssenari yazmaq bacarıqına yiyələnməlidir. Kino sənətinin müxtəlif sahələri : kino nəzəriyyəsi, kino tarixi, kino tənqidi sahələri ilə əlaqəsini, prespektivlərini bilməlidir.
PTN 2 **Klip ssenarisi** yazmaq üçün tələbə dünya çapında klip trendlərini yaxşı bilməli, zamana uyğun yeniliklərə və innovasiyalara açıq olmalıdır. Klipin yeni növlərindən olan film treylerlərinin, tizerlərin ssenarisini filmin ən effektli səhnə və epizodlarından yığmağı bacarmalıdır. Klipin mövcud olduğu zaman kəsiyində bu sənət növünün qazandığı özəlliklərdən istifadə etməyi bacarmalıdır.
PTN 3 **Reklam və sosial çarx ssenarisi** ilə bağlı nəzəri biliklərə yiyələnməli, çarx ssenarilərində kompozisiya və üslub ilə bağlı nəzəri bilikləri əldə etməli, illustirativ, paralel hekayələr, assosiativ-emosional, kollaj üslublarında reklam və sosial çarx ssenariiləri yazmağı baçarmalı,reklam mətnlərini redaktə, korrektə etməyi bacarmalıdır
PTN 4 **Elmi-kütləvi filminin ssenari** yardıcılığı bağlı nəzəri biliklərə yiyələnməli, müxtəlif mövzulu , aktual, tamaşaçı tələblərinə cavab verən, janrın özəlliklərinə müvafiq yüksək səviyyəli ssenari yazmağı bacarmalıdır.
PTN **5 Müxtəlif formatlı televerilişlərin** hazırlanmasının əsas mərhələlərini- ideyanın layihə formasına salınması, tritmentin, ssenarinin yazılmasının, ideyanın tapılması və araşdırılması, düşüncənin yazıya köçürülməsi, büdcənin hesablanıb layihənin müştəriyə (TV-yə, sponsora, reklamverənə, layihəni almağa hazır olan hər hansı müştəriyə) təklif edilməsi nəzəri əsaslarını bilməlidir.
PTN 6 **Sənədli filmin** nəzəri əsaslarını, çəkiliş metodları və gerçəkliyin təqdimatı üsullarının formalaşma metodlarını bilməlidir. Gerçəkliyin aşkarlanması-ekrana köçürülməsinini baçarmalıdır. Sənədli və bədii filmlərin ümumi, spesifik, fərqləndirən xüsusiyyətləri bilməlidir. Nəzəri bilikləri senarilərdə reallaşdırmağı bacarmalıdır.
PTN 6 **Animasiya filminin ssenarisi** Ssenarist bilməlidir ki, bədii film kimi çəkilə biləcək materialın animasiya dili ilə verilməsi uğursuzluğa səbəb ola bilər. Dramaturq ssenarinin məhz animasiyaya yararlılığını təmin etməyi bacarmalıdır. Vacib cəhətlərdən biri də hadisələrin bədiiliyini və effektini artıran detallardan istifadə etmək bacarığıdır ki, bunu hər bir animaçı dramaturq yaxşı bilməlidir.
PTN 7 **Kino və televiziya** tarixini bilməli Bədii film və teleserial senari növlərinin özünəməxsus fərqli xüsusiyətləri ilə bağlı nəzəri biliklərə yiyələnməli, əsas yazı prinsipləri: təsvirin vizuallaşdırılması; yalnız ekranda görünə biləcəklərin təsviri yollarını bilməlidir. Ssenarinin konstruksiyasının yoxlanması və redaktəsini bacarmalıdır.Ədəbi arxetiplər və süjet arxetiplərindən yerinə görə istifadə edə bilməlidir.Ssenarinin yaradılmasında struktur və janr, struktur və settinq (təklif olunan vəziyyət), struktur və xarakter, struktur və mahiyyət, strukturun çoxnövlülüyü, təkanverici hadisə haqında nəzəri biliklərə yiyələnməyi və onlardan ssenari yazılışında istifadə etməyi bacarmalıdır. Bədii film və televiziya seriallarının strukturunun dramatik qanun, qaydalara əsasən qurulmasını bilməlidir və onlardan yerinə görə düzgün istifadə etməyi bacarmalıdır.

PTN 7 . **Məişət və geyim tarixi** fənni çərcivəsində tələbələr aldıqları biliklər əsasında konkret əsərləri atribusiya etmək, incəsənət ilə bağlı elmi mənbələri təhlil etməyi bacarmalıdırlar.İxtisas üzrə xüsusi terminologiyanı bilməli, geyim ilə tarixi dövr və aid olduğu ölkəni təyin etməyi, tarixi geyimlərin konstruktiv-texnoloji və dekorativ xüsusiyyətlərini müəyyən etməlyi baçarmalıdırlar.Bu fəni mənimsəyən tələbə nəticədə dünya xalqlarının maddi mədəniyyətinin və geyim tarixinin inkişafının əsas mərhələlərinə, formalaşma istiqamətlərinə; bu sahələrdə baş verən prosesləri qiymətləndirərək sərbəst fikir yürütmək bacarığına; hər bir mərhələyə xas olan məişət və geyimin səciyyəvi xüsusiyyətlərini üzə çıxarmaq bacarığına yiyələnməliidirlər..

Əlavə 2 Təhsil Proqramının təlim nəticələrinin matrisi

Blokun adı	Fənlərin adı	PTN 1	PTN 2	PTN 3	PTN 4	PTN 5	PTN 6
Ümumi fənlər	Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya	X					
	Azərbaycan tarixi	X					
	Xarici dildə işgüzar və akademik kommunikasiya	X					
İxtisas fənləri	Klip ssenarisi		X				
	Reklam və sosial çarx ssenarisi		X				
	Elmi-kütləvi filmin ssenarisi			X			
	Sənədli film ssenarisi			X			
	Televiziya verlişinin ssenarisi (informatik, maarifləndirici, əyləncəli)			X			
	Bədii filmin ssenarisi.				X	X	
	Teleserial ssenarisi.					X	X
	Animasiya filminin ssenarisi						X
	Məişət və geyim tarixi			X			
	Azərbaycan mədəniyyət tarixi		X	X			
	Multikulturalizmə giriş	X					
	Mülki müdafiə	X					
Təcrübə					X	X	X

Əlavə 3

Fənnin təlim nəticələrinə nail olmaq məqsədilə istifadə olunan

təlim və öyrənmə metodları və qiymətləndirmə üsulları

Fənnin adı	Təlim nəticələri	Hər bir təlim nəticəsi üçün istifadə olunan təlim və öyrənmə metodları	Hər bir təlim nəticəsi üçün istifadə olunan qiymətləndirmə üsulları
Klip ssenarisi			
Reklam və sosial çarx ssenarisi	Reklam və sosial çarx ssenarisi ilə bağlı nəzəri biliklərə yiyələnməlidir- kommersiya vasitəsi olan reklamın sənətkarlıq məsələləri, dramaturji modeli, üslubu, mövzu dairəsi və mətninin qurulması ilə bağlı nəzəri biliklərə yiyələnməlidir. Reklam və sosial çarx ssenarilərində kompozisiya bitkinliyinə nail olmalıdır. Reklam və sosial çarx ssenariilərində kompozisiya və üslub ilə bağlı nəzəri bilikləri əldə etməli. İllustirativ, paralel hekayələr, assosiativ-emosional, kollaj üslublarında reklam və sosial çarx ssenariiləri yazmağı, reklam mətnlərini redaktə, korrektə etməyi bacarmalıdır.	mühazirə; seminarlar; hesabatlar; təqdimatlar və müzakirələr.	yazılı tapşırıqlar; şifahi təqdimatlar; təcrübə hesabatları; frontal sorğu.
Elmi-kütləvi filmin ssenarisi			
Sənədli film ssenarisi	Sənədli filmin nəzəri əsaslarını, çəkiliş metodları və gerçəkliyin təqdimatı üsullarının formalaşma metodlarını bilməlidir. Gerçəkliyin aşkarlanması-ekrana köçürülməsinini baçarmalıdır.		

	Sənədli və bədii filmlərin ümumi, spesifik, fərqləndirən xüsusiyyətlərini bilməlidir. Sənədli və bədii filmin ssenarisini xüsusiyyətlərini fərqləndirməyi bacarmalıdır. Sənədli film ssenarisində :format, xronometraj, improvizə və hadisələrin yönləndirilməsini üsullarını bilməlidir. Sənədli filmin ssenarisi üçün mövzu və ideya axtarışı üsullarını bilməlidir. Sənədli filmin ssenari planının və yazılmasının tərtib olunması dörd mərhələsini bilməlidir, bacarmalıdır.Sənədli filmin "dili"ni bilməli, audiovizual nitqin özəlliklərini bilməli, audiovizual təhkiyə və uyğun dil vahidlərinin seçməyi, Azərbayacan film ustalarının hazırladıqları filmlərdə yuxarıda göstərilən qaydalara nə dərəcədə əməl olunmasını təhlil etməyi baçarmalıdır.		
Televiziya verlişinin ssenarisi (informatik, maarifləndirici, əyləncəli	Televerilişlərin hazırlanmasının əsas mərhələlərini- ideyanın layihə formasına salınması, tritmentin, ssenarinin yazılmasının, ideyanın tapılması və araşdırılması, düşüncənin yazıya köçürülməsi, büdcənin hesablanıb layihənin müştəriyə (TV-yə, sponsora, reklamverənə, layihəni almağa hazır olan hər hansı müştəriyə) təklif edilməsi nezəri əsaslarını bilməlidir. Xəbər buraxılışlarının ssenari planının hazırlanmasını,telexəbərdə inam, balans və ədalətin qorunmasına əməl etməyi bacarmalıdır. Müzakirə, mübahisə tipli verilişlərin ssenari planının hazırlanmasında moderatorun (aparıcının), iştirakçıların ,ekspert və		

	seyrçiləri bilik səviyyələrinin uyğun qruplaşdırmağı baçarmalıdır		
Bədii filmin ssenarisi.	Bədii filmin ssenarisinin ideya və mövzusunu secməyi, janrın müəyyən etməyi, fabula və süjeti, struktur və kompozisiyanı qurmağı, əsas fikir və ona müvafiq olaraq baş qəhrəmanı, konflikt və dramatik situasiyanı,ssenaridə inkişaf xəttinin sürətini və əhəmiyyətini artıran təkanverici hadisəni düzgün müəyyən etməyi, janra uyğun replika və dialoqları qurulmağı bacarmalıdır.Bədii filmin ssenarisinin yazılış forması: hərəkət, təsvir, dialoq barədə biliklərə yiyələnməlidir. Səhnənin əsas yazı prinsipləri: təsvirin vizuallaşdırılması; yalnız ekranda görünə biləcəklərin təsviri yollarını bilməlidir. Ssenarinin konstruksiyasının yoxlanması və redaktəsini bacarmalıdır.Ədəbi arxetiplər və süjet arxetiplərindən yerinə görə istifadə edə bilməlidir. Ssenarinin yaradılmasında struktur və janr, struktur və settinq (təklif olunan vəziyyət), struktur və xarakter, struktur və mahiyyət, strukturun çoxnövlülüyü, təkanverici hadisə haqqında nəzəri biliklərə yiyələnməyi və onlardan ssenari yazılışında istifadə etməyi bacarmalıdır.		
Teleserial ssenarisi.	Televiziya serialının yaranma tarixini, radio tamaşaların televiziyaya transfer edilməsini, teleserialların növləri bilməlidir. Mövzu və ideya barədə nəzəriyyələri, arxetipin növlərini bilməli, mövzunun yaş qrupları üzrə siniflǝndirilməsini,hədəf kütlənin müəyyənləşdirilməsini, real faktın kino dilinə uyğunlaşdırmağı baçarmalıdır. Obrazların yaradılmasının nəzəri əsaslarını		

	bilməli,mürəkkəb və çoxplanlı ədəbi qəhrəman obrazı yaratmağı baçarmalıdır.Dialoqların yazılmasını bilməli, personajın xarakterinin sözlə açılmasını bacarmalıdır.Qəhrəmanın davamlı dramatik vəziyyətə salınma üsullarını, xronometraj tələblərini bilməlidir. .Kadrarxası mətnin təqdimatını baçarmalıdır.		
Animasiya filminin ssenarisi			
Azərbaycan mədəniyyət tarixi	Bu fənn çərcivəsində Azərbaycan xalqının etnos kimi formalaşdığı dövrdən başlayaraq hər dövrün mədəniyyətinin xronoloji inkişaf xüsusiyyətləri tarixi və sosial-iqtisadi inkişaf prizmasından təhlil edilməli, maddi və mənəvi mədəniyyət formalaşmasının qanunauyğunluqları və təzahürləri (dil, din, əlifba, xalq sənəti, incəsənət sahələri, elm, təhsil, mətbuat və s.) barədə sistemli bilgilər verilməlidir. Tələbələr müasir Azərbaycan mədəniyyətinin inkişafı və dünya mədəniyyətində tutduğu yer barədə ətraflı məlumatlar əldə etməlidir		
Multikulturalizmə giriş	▪ Multikulturalizmin mahiyyəti, multikulturalizm sosial hadisə, siyasət modeli və həyat tərzi kimi müqayisəli təhlili ilə bağlı biliklərə yiyələnməlidir. ▪ Dinin mahiyyətinə və onun meydana gəlməsinə dair elm dünyasında irəli sürülən nəzəriyyələrlə tanış olmalıdır ▪ Multikulturalizmin ölkənin xarici siyasətinə təsiri, multikultural təhlükəsizlik barədə biliklər və media kimi bir sıra mühüm ictimai-siyasi əhəmiyyət kəsb edən aktual məsələlər barədə fikir yürütməyi bacarmalıdır. ▪ Multikulturalizmin Azərbaycan modelinin formalaşmasının	mühazirə; seminarlar; hesabatlar; təqdimatlar və müzakirələr.	yazılı tapşırıqlar; şifahi təqdimatlar; təcrübə hesabatları; frontal sorğu.

	obyektiv və subyektiv səbəbləri, xüsusiyyətləri barədə biliklərə yiyələnməlidir.		
Mülki müdafiə	▪ Mülki müdafiənin əsasları, qüvvə və vasitələrini, fövqəladə hallar və onların xarakteristikalarını bilməli; ▪ Fövqəladə hallarda əhalinin mühafizəsini, əhalinin mülki müdafiə üzrə maarifləndirilməsini, fərdi və kollektiv mühafizə vasitələrindən istifadə etməyi bacarmalı;	mühazirə; seminarlar; hesabatlar; təqdimatlar və müzakirələr.	yazılı tapşırıqlar; şifahi teqdimatlar; frontal sorğu.
Mülki müdafiə	▪ Mülki müdafiənin əsasları, qüvvə və vasitələrini, fövqəladə hallar və onların xarakteristikalarını bilməli; ▪ Fövqəladə hallarda əhalinin mühafizəsini, əhalinin mülki müdafiə üzrə maarifləndirilməsini, fərdi və kollektiv mühafizə vasitələrindən istifadə etməyi bacarmalı;	mühazirə; seminarlar; hesabatlar; təqdimatlar və müzakirələr.	yazılı tapşırıqlar; şifahi teqdimatlar; frontal sorğu.